TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI Sınıf-12

OGM MATERYAL
ORTAÖĞRETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

KONU 1960 SONRASI HİKÂYE YAZARLARI

1960 TÜRK HİKÂYECİLİĞİNİN ÖZELLİKLERİ

❍ 1960-1970 yılları arasında yazar sayısı artmış, konularda çeşitlenme olmuştur.

❍ Köylülerin, işçilerin kenar semt halkının sorunları, kadın-erkek ilişkilerinin ele alındığı, dönemin siyasi olayların öykülere yansıdığı görülür.

❍ Toplumsal konuların yanında bireye önem verme görülür.

❍ Yazarlar, insanın çevresiyle uyumsuzluğunu; yaşanılan düzene, alışkanlıklara, ahlak ölçülerine başkaldırma isteklerini, bireyde tedirginlik, bıkkınlık yaratan durumları psikolojik çözümlemelerle okuyuculara aktarmışlardır. Genellikle kişilerin içinde bulundukları durumdan kurtulamadıkları kurmacalar, anlatımlar oluşturulur.

❍ Öykü, bağımsız bir yazı türü olarak kabul edilmeye devam eder.

❍ 1960'lı yıllarda tema ve kurgu bakımından tamamıyla yenilikçi gelişmeler yaşanır. Toplumcu gerçekçi anlayış öykülerde kendini gösterir.

❍ Türk hikâyeciliğinde varoluşçuluk akımı hikâyelerde etkili olur.

❍ Toplumun farklı kesimlerini temsil eden kişiler üzerinde durulur.

❍ Bu dönemin önemli hikâyecilerinden bazıları şunlardır: Mehmet Seyda, Leylâ Erbil, Sevgi Soysal, Sevim Burak, Füruzan, Tomris Uyar, Sevinç Çokum, Nedim Gürsel, Rasim Özdenören…

❍ 1970'li yıllarda yazarlar, estetik kaygılardan uzaklaşıp düşüncelerini ön plana çıkaran eserler verirler. Hikâyelerde daha çok siyasi, toplumsal ve günlük konular ele alınır.

❍ Türk hikâyeciliği yeni eserlerle çeşitlenir, zenginleşir.

❍ Bu dönemde Adalet Ağaoğlu, Tomris Uyar, Füruzan gibi yazarlar toplumcu gerçekçilik anlayışıyla hikâyeler yazarken Mustafa Kutlu, Sevinç Çokum, Rasim Özdenören gibi dinî ve millî duyarlılıkları yansıtan hikâyeler kaleme alırlar.

FÜRUZAN

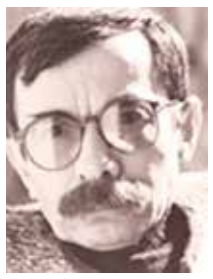
Cumhuriyet Dönemi yazarlarındandır. İstanbul'da doğan sanatçı ortaokuldan sonra öğrenimini yarıda bıraktı. Hikâye, roman, röportaj, şiir, gezi, tiyatro türlerinde eserler verdi. Ancak asıl ününü hikâyeci kimliğiyle kazandı. Hikâye kişilerini ve olayları insancıl, abartısız, iyimser bir bakış açısıyla anlattı. Sanatçının, anlatımında olaydan çok betimlemelere ve çözümlemelere yer vermesi dikkat çeker. Parasız Yatılı, Kuşatma, Benim Sinemalarım, Gecenin Öteki Yüzü, Gül Mevsimidir *hikâye*; 47'liler, Berlin'in Nar Çiçeği *roman*; Kış Gelmeden *tiyatro*; Yeni Konuklar *röportaj* türündeki eserlerinden bazılarıdır.

ADALET AĞAOĞLU

Cumhuriyet Dönemi yazarlarındandır. Ankara'da doğan sanatçı, Ankara Kız Lisesi ve Ankara Üniversitesi Fransız Dili ve Edebiyatı Bölümünü bitirdi. 1951'de Ankara Radyosu'na dramaturg olarak girdi; ardından radyo tiyatrosu müdürlüğü gibi çeşitli görevlerde bulunan yazar, birçok türde eser verdi. Kendine özgü anlatım biçimleri geliştiren yazar; doğa, toplum ve zaman ilişkilerinin bireyin iç dünyasındaki yansımalarını irdeledi. Eserlerinde toplumun çalkantılı dönemlerini ve bu dönemlerin bireyler üzerindeki etkilerini yansıttı. Ölmeye Yatmak, Bir Düğün Gecesi, Hayır adlı *romanları* Dar Zamanlar başlığı altında bir üçleme olarak yayımlandı. Yüksek Gerilim, Hadi Gidelim, Sessizliğin İlk Sesi *hikâye*; Fikrimin İnce Gülü, Ruh **Üşümesi, Romantik Bir Viyana Yazı** *roman*; Evcilik Oyunu, Tombala *tiyatro* türündeki eserlerinden bazılarıdır. Dert Dinleme Uzmanı, yazarın 2014'te yayımladığı son romanıdır.

NECATİ TOSUNER

1944'te Ankara'da doğdu. İstanbul Pertevniyal Lisesi'ni bitirdikten sonra bir süre Basın-İlan Kurumu'nda çalıştı. Hikâye yazmaya 1963 yılında başladı. Tosuner'in ilk hikâyeleri Ankara'da yayınlanan gazetelerde çıktı. Papürüs, Soyut, Varlık, Ulus, Yeni Gazete, Yeni Edebiyat, Türk Dili dergileri ve gazetelerinde yayınlanan hikâyeleriyle tanındı. Gerçekçi bir anlayış benimsedi. Bireyin kendi gerçeğiyle toplumun gerçeklerini bir araya getirerek farklı bir üslup ortaya koydu. Özellikle 70'li yıllarda yaratılan öykücülüğün gelişiminde önemli rol oynadı. "İki Gün" adlı öyküsüyle 1970 TRT Öykü Başarı Ödülü'nü, "Sancı Sancı" ile 1978 Türk Dil Kurumu Roman Ödülü'nü ve "Armağan" adlı öyküsüyle 1997 Haldun Taner Öykü Ödülü'nü aldı.

Hikâye Türündeki Eserleri: Özgürlük Masalı (1965), Çıkmazda (1969),Kambur (1972),Sisli (1977), Necati Tosuner Sokağı (1983), Çılgınsı (1990),Kambur ve Öncesi (1994, bütün öyküler birinci cilt), Sisli ve Sonrası (1996, bütün öyküler ikinci cilt),Bir Tutkunun Dile Getirilme Biçimi (1997), Güneş Giderken (1998)

VÜS'AT O. BENER

1922'de Samsun'da doğdu. Bursa Işıklar Askeri Lisesi ve Harp Okulu'ndan sonra 1953'e kadar orduda görev yaptı. 1957'de Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden mezun oldu. Seçilmiş Hikâyeler, Varlık, Yeditepe dergilerinde yayımlanan öykülerle tanındı. Öykülerinden "Dost" Fransızcaya, "Batak" Almancaya, "İlki" İngilizceye çevrildi. Hakkında, "Vüs'at O. Bener: "Bir Tuhaf Yalvaç""(Norgunk, 2004) adlı bir kitap hazırlanmıştır.

Hikâyeleri: Dost (1952), Yaşamasız (1957), Siyah-Beyaz (1993), Mızıkalı Yürüyüş (1997),Kara Tren (1998), Kapan (2001)

SEVGİ SOYSAL

1936'da İstanbul'da doğdu. 22 Kasım 1976'da İstanbul'da yaşamını yitirdi. Ankara Kız Lisesi'nden ve Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Arkeoloji Bölümü'nden mezun oldu. 1961'de Ankara Meydan Sahnesi'nde Haldun Dormen'in yönettiği "Zafer Madalyası" adlı oyunda tek kadın rolünü oynadı.

Edebiyata öykü ile başladı. İlk öykü ve yazıları 1960-1964 arasında Dost, Yelken, Ataç, Yeditepe, Değişim dergilerinde yayımlandı. İlk eserlerinde bireyin ruhsal durumlarını işledi. 1965-1969 arasında kaleme aldığı eserlerde kadın-erkek ilişkilerini, kadın sorununu, ağırlıklı olarak da 1960 sonrasında yaşanan sosyal ve siyasal olayları işledi. Toplumcu gerçekçi anlayışı öykü ve romanlarında yansıttı.

Hikâyeleri: Tutkulu Perçem (1962), Tante Rosa (1968), Barış Adlı Çocuk (1976)

NECATİ CUMALI

1921 yılında doğdu. 10 Ocak 2001'de İstanbul'da yaşamını yitirdi. İzmir Atatürk Lisesi'nden mezun oldu. 1941'de Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ni bitirdi. Farklı yerlerde avukatlık ve Paris'te Basın Ataşeliği'nde memurluk görevinde bulundu. İlk şiiri 1939'da yayınlandı. Garip akımına bağlı kalmadan, 1940 kuşağının diğer şairlerinden farklı olarak yalın, aydınlık anlatımlı, lirik şiirler yazdı. Sevgi, sevinç, özlem gibi bireyin güncel kaygılarıyla birlikte çağın toplumsal sorunlarını da ele aldı. 1955'ten sonra şiirin yanı sıra öykü, roman ve tiyatro türlerinde yazdı. Şiirsel dili ve ayrıntıları ustaca kullandı. Roman ve öykülerinde çoğunlukla Ege Bölgesi'ndeki kasaba ve köy insanlarının sorularını işledi.

Necati Cumalı'nın Eserleri: Yalnız Kadın (1955), Değişik Gözle (1956), Susuz Yaz (1962), Ay Büyürken Uyuyamam (1969), Makedonya 1900 (1976), Kente İnen Kaplanlar (1976) Dilâ Hanım (1978) Revizyonist (1978), Yakubun Koyunları (1979), Aylı Bıçak (1981)

SORULAR

SORU 1:

Aşağıdaki eser/yazar eşleştirmelerinden hangisi doğru değildir?

A) Susuz Yaz/ Necati Cumalı
B) Kara Tren / Sevgi Soysal
C) Güneş Giderken/ Necati Tosuner
D) Kuşatma / Füruzan
E) Yüksek Gerilim / Adalet Ağaoğlu

Cevap: B

SORU 2

Özellikle hikâyeleriyle tanınan bir yazardır. İlk eseri "Parasız Yatılı" ile 1972 Sait Faik Hikâye Armağanı'nı kazandı ve edebiyat dünyasına adını duyurdu. Hikâye kişilerini ve olayları insancıl, abartısız, iyimser bir bakış açısıyla anlattı. Sanatçının, anlatımında olaydan çok betimlemelere ve çözümlemelere yer vermesi dikkat çeker.

Bu parçada sözü edilen yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Füruzan
B) Adalet Ağaoğlu
C) Sevgi Soysal
D) Rasim Özdenören
E) Necati Tosuner

Cevap: A

SORU 3

Seçilmiş Hikâyeler, Varlık, Yeditepe dergilerinde yayımlanan hikâyeleriyle tanındı. "Dost" eseriyle Türk hikâyeciliğinde modernizmin önemli bir adım atmasını sağlamıştır. Söz dizimini bozan, soyutlamalara başvuran, anlatım dilini zorlayan bir yazardır. Eserlerinde karamsar bir içerik söz konusudur. Hikâyelerinden "Dost" Fransızcaya, "Batak" Almancaya, "İlki" İngilizceye çevrildi.

Bu parçada sözü edilen yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Füruzan
B) Vüs'at O. Bener
C) Adalet Ağaoğlu
D) Necati Tosuner
E) Necati Cumalı

Cevap: B